U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Michala Mazance v právní věci **žalobce T. D. L.,** zastoupeného JUDr. Zdeňkem Svobodou, advokátem se sídlem Žižkova 4, 350 02 Cheb, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2002, čj. OAM 3043/VL-11-05-2002, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 11. 2003, čj. 36 Az 240/2003-39,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se odmítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 6. 2002, čj. OAM-3043/VL-11-05-2002, zamítl žalovaný žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a současně mu neudělil azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 téhož zákona. Žalovaný též vyslovil, že na žalobce se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V opravném prostředku, podaném u Ministerstva vnitra dne 3. 7. 2002 a doručeném Vrchnímu soudu v Praze dne 30. 9. 2002, žalobce vyjádřil nesouhlas s tímto rozhodnutím Ministerstva vnitra. Uvedl, že jeho země je stále velmi chudá a panuje v ní velká nezaměstnanost. Dodal též, že ve Vietnamu byly jeho příjmy z práce podprůměrné a jinou práci k zajištění svých základních životních potřeb nenašel.

Vrchní soud v Praze do 31. 12. 2002 o opravném prostředku nerozhodl a věc postoupil Krajskému soudu v Brně jako soudu věcně a místně příslušnému na základě ustanovení § 32 odst. 4 zákona o azylu a ustanovení čl. II odst. 1 zákona č. 519/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Krajský soud v Brně žalobce vyzval svým usnesením ze dne 20. 3. 2003, čj. 36 Az 240/2003-15, k doplnění a upřesnění jeho opravného prostředku (po 1. 1. 2003 posuzovaného jako žaloba) ve lhůtě patnácti dnů od doručení usnesení; výzva přitom směřovala především k doplnění tvrzených důvodů nezákonnosti, k upřesnění právní argumentace a k doplnění petitu žaloby. Usnesení bylo žalobci doručeno dne 5. 8. 2003; žalobce nato ve stanovené lhůtě svou žalobu doplnil mj. o údaj o narození syna, což doložil rodným listem dítěte. Ke svému podání

připojil žalobce i kopie dalších listin. Žalobcův syn se narodil z mimomanželského vztahu; žalobce se však o jeho narození dověděl až později, když jej matka dítěte žádala, aby synovi přispíval na výživu. Žalobce uvedl, že syn je v matčině péči; žalobce jako otec dítěte se však chce podílet na jeho výchově a výživě, a proto se též zdržuje v Chebu, kde matka i dítě pobývají. Se zřetelem k výše uvedenému se žalobce domnívá, že by mu měl být udělen azyl z humanitárních důvodů – konkrétně za účelem sloučení rodiny – podle § 14 zákona o azylu, a navrhl tedy zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně odmítl žalobcův návrh ze dne 3. 7. 2002 usnesením ze dne 20. 11. 2003, čj. 36 Az 240/2003-39, které bylo žalobci doručeno dne 13. 1. 2004. V odůvodnění se zabýval náležitostmi žaloby stanovenými v § 71 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), a dospěl k názoru, že podání, jímž se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí Ministerstva vnitra, nesplňuje tyto náležitosti, a to ani poté, co je žalobce k výzvě soudu doplnil. Žalobce se v žalobě omezil jen na konstatování nepříznivé ekonomické situace ve Vietnamu; v doplnění žaloby pak rozšířil žalobu na dosud nenapadený výrok rozhodnutí (konkrétně na výrok o neudělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu), avšak učinil tak s ohledem na skutečnosti, které vyšly najevo až po vydání přezkoumávaného rozhodnutí Ministerstva vnitra, a navíc opožděně. Krajský soud poukázal na to, že řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu je ovládáno zásadou dispoziční, která váže přezkumnou pravomoc soudu na tvrzení uvedená v žalobě; při přezkoumávání rozhodnutí správního orgánu přitom soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud se žalobou věcně nezabýval, jelikož žalobce nevymezil žádné žalobní body, na jejichž základě by soud mohl přezkoumat napadené rozhodnutí: žalobcem vytýkané neudělení azylu z humanitárních důvodů shledal opožděným a bylo navíc založeno výlučně na skutečnostech nastavších až po vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu.

Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost. V ní dovozoval, že jeho žaloba je důvodná; ač totiž byla rozšířena až po uplynutí dvouměsíční lhůty pro její podání, má stěžovatel za to, že s ohledem na skutečnosti, které nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí správního orgánu – jmenovitě narození syna, na jehož výchově a výživě se stěžovatel chce podílet – lze požádat o odstranění tvrdosti zákona. Podle stěžovatelova názoru zakládají tyto nové skutečnosti též důvod k udělení humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu). Stěžovatel proto navrhl, aby napadené rozhodnutí krajského soudu bylo zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Zároveň požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se – s ohledem na odmítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Nejvyšší správní soud nemohl o kasační stížnosti věcně jednat a odmítl ji z následujících důvodů.

V podané kasační stížnosti stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu v plném rozsahu a dovozuje, že jím podaná žaloba, zejména po jejím doplnění, je důvodná. Má za to, že naplňuje důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Že se jedná o případ zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárních důvodů za účelem sloučení rodiny spatřuje stěžovatel ve skutečnosti, že se mu a jeho přítelkyni narodil syn V., a stěžovatel má velký zájem se se synem a jeho matkou stýkat. Stěžovatel nezpochybnil zákonnost závěru krajského soudu, že rozšíření žaloby jejím doplněním bylo provedeno až po lhůtě pro podání žaloby a že její zmeškání nelze prominout, má však za to, že lze v tomto případě požádat o odstranění tvrdosti zákona s ohledem na skutečnosti, které vyšly najevo až po vydání rozhodnutí a že jsou naplněny zvláštní důvody udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

Důvody pro podání kasační stížnosti soudní řád správní taxativně vymezuje v ustanovení § 103 odst. 1. Kasační stížnost lze podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], z důvodu vážných vad správního řízení, pro které mělo být rozhodnutí správního orgánu soudem zrušeno [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], z důvodu zmatečnosti řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. c)], z důvodu nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí nebo vážných procesních vad v řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a konečně též z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.].

Stěžovatelem uplatněný důvod kasační stížnosti, opírající se o opodstatněnost žádaného odstranění tvrdosti zákona, nelze pod žádný ze shora uvedených důvodů kasační stížnosti podřadit.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Přitom platí, že Nejvyšší správní soud je vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 1 s. ř. s.).

Jelikož stěžovatel opřel svou kasační stížnost jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 s. ř. s., Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost odmítl jako nepřípustnou (§ 104 odst. 4 s. ř. s.)

Nad rámec shora uvedeného Nejvyšší správní soud poznamenává, že soudní řád správní neumožňuje soudu užít institutu odstranění tvrdosti. V otázce možnosti rozšiřování žalobních bodů v žalobách proti rozhodnutí správního orgánu vychází – stejně jako před ním občanský soudní řád – z koncentrační zásady, která umožňuje soudu přihlížet jen k těm žalobním bodům, které byly uplatněny ve lhůtě pro podání žaloby (srov. § 71 odst. 2 s. ř. s. a § 250h odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném k 31. 12. 2002). Soud se nemůže odchýlit ani od zásady přezkoumávání správního rozhodnutí ve vztahu ke skutkovému a právnímu stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Jen na okraj kasační soud poznamenává, že stěžovatel ve své kasační stížnosti patrně směšuje důvody udělení azylu podle § 13 a podle § 14 zákona o azylu, dovolává-li se udělení azylu z humanitárního důvodu za účelem sloučení rodiny. Společnou podmínkou pro udělení azylu podle kteréhokoli z těchto ustanovení je existence důvodu hodného zvláštního zřetele; v dalším se však již citovaná ustanovení liší. Prvé z těchto ustanovení upravuje udělení azylu za účelem sloučení rodiny a uplatní se – za předpokladu splnění první podmínky – v případě, že rodinnému příslušníku azylanta byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, ač u azylanta samého nebyl zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Druhé z citovaných ustanovení, tedy ustanovení § 14, je obecnější a zakládá pravomoc správního orgánu udělit azyl z humanitárního důvodu (který není blíže vymezen).

Humanitární důvod může jistě pramenit i z osobní situace, v níž se stěžovatel zrovna nachází; soudu však nepřísluší hodnotit, zda je v dané věci humanitární důvod dán či nikoliv. Udělení azylu z humanitárního důvodu zcela závisí na správním uvážení rozhodujícího orgánu (v projednávané věci tedy Ministerstva vnitra), ve vztahu k němuž soud přezkoumává pouze to, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej nezneužil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).

Nad rámec svého rozhodnutí Nejvyšší správní soud konečně podotýká, že správní orgán pochybil, jestliže při zamítání stěžovatelovy žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona

o azylu současně posuzoval i důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán – za předpokladu, že běží lhůta stanovená v odstavci 2 téhož ustanovení – bez dalšího takovou žádost zamítne; konečným způsobem tak ve věci rozhodne, aniž zjišťuje existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Výrok správního orgánu o neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu je tak v logickém rozporu s výrokem o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s, podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. 3. 2004

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu